

Motion till riksdagen 2011/12:U10

av Mikael Jansson och Julia Kronlid (SD)
med anledning av prop. 2011/12:29

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka om högst 500 personer inklusive helikopterenheten till förfogande för deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) till utgången av juli månad 2012, varefter styrkan fasas ut så att ingen väpnad styrka ställs till förfogande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) efter utgången av november månad 2012.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenskt bistånd till Afghanistan inte ska kanaliseras genom den afghanska regeringens system utan att Sveriges regering i högre grad bör prioritera humanitära insatser samt kanalisera bistånd via organisationer i det civila samhället, främst Svenska Afghanistankommittén.

Motivering

Då konflikterna i Afghanistan till stor del har sin grund i det koloniala arvet är Afghanistans gränser ämnade att skapa motsättningar. När gränserna sattes var det av kolonialmakter som ville beskatta området och som inte var noga med folkens egna önskemål. Den s.k. Durandlinjen som i dag utgör gräns mellan Afghanistan och Pakistan drogs rakt genom pashtunernas områden och klöv därmed det området, som traktens största folkslag bebott sedan historisk tid. De problem som detta har orsakat påverkar regionens konflikter än i dag. Det är svårt att påverka i dag, men om länderna i de forna kolonialområdena hade bildats utifrån lokala villkor och förutsättningar hade många världskonflikter vi sett kunnat undvikas. Ska Afghanistan förbli ett land måste

Fel! Okänt namn på

de olika befolkningsgrupperna alla dels få inflytande, dels finna samförstånd. Med bästa vilja har ändå den Natoleda insatsen inte kunnat bidra till stabil och långvarig fred och trygghet i Afghanistan.

Vi är i Afghanistan med väpnad trupp som en följd av det amerikanska anfallet *Operation Enduring Freedom (OEF)* mot talibanregimen 2001. Det amerikanska motivet bakom OEF var ett krig mot terrorismen, i detta fall genom ett motanfall mot den grupp som hade ansvaret för WTC-attacken och mot talibanregimen i Afghanistan som tillät terrornätverk att utbilda sig i läger där islamistiska terrorister sökt fristad. Den terrorism som frodades i Afghanistan stärktes alltså utifrån med pengar och ideologi.

International Security Assistance Force (ISAF) är en insats för fred och säkerhet i Afghanistan, som bygger på FN-resolution 1386 som antogs den 1 december 2001. ISAF:s uppdrag var först säkerheten i Kabul men vidgades senare till att omsluta hela landet. OEF och ISAF är fortfarande två olika insatser. OEF leds av USA medan ISAF leds av Nato.

Det som är Afghanistan i dag har under årtusenden styrts av perser, Alexander den Store, turkar, buddhister, hinduer, araber och mongoler innan briter och ryssar började konkurrera om inflytande i landet. De afghanska folken har en utpräglad misstro mot främmande krigsmakter och en särdeles förmåga att uthärda utan underkastelse. Sveriges ansvar för Provincial Reconstruction Team (PRT) Mazar-e Sharif har fungerat så bra som det kan göra i perspektiv av afghanernas inställning till främmande trupp. Att bygga säkerhet och trygghet för framtiden under afghanskt ansvar har varit strävan genom filosofin "hearts and minds". Det svenska ISAF-bidraget, som verkat under mycket svåra förhållanden, får beröm av alla betraktare.

Striden mot insurgenterna (upprorsmakarna) har normalt följt rutinen att invånare i en by underrättar ISAF om att talibanerna gått in. Svenskarna har då tagit striden genom att låta den afghanska nationella armén (ANA) gå först, följt av svenska armén och därefter den afghanska nationella polisen (ANP). Tanken är att ANP ska säkra området efter att talibanerna nedkämpats, kapitulerat eller flytt. I ANA har svenska OMLT (rådgivare) medföljt.

Den långsiktiga strategin var att ANA och ANP skulle bli mäktiga att själva lösa uppgiften och att ISAF skulle fasas ut, först till en renodlad utbildande roll och slutligen helt och hållet som icke längre nödvändig assistans. Som strategi är detta inte dåligt, men det har ändå misslyckats. Eftersom insurgenterna ibland har stöd i byarna och andra gånger tvingar sig in i byar där de kan gömma sig fungerar inte konventionell strid som taktik. Strategin som i stället har antagits för att nå det ovanstående målet är den s.k. counterinsurgency-taktiken (COIN) som av Nato har ansetts vara vägen till framgång. I allt väsentligt är detta en lätt moderniserad version av taktiken för 1800- och 1900-talets koloniala polisinsatser för att slå ned uppror. Denna taktik är riskfylld och innebär inte på något sätt garanterade framgångar. Historien ger åtskilliga exempel på misslyckade COIN-insatser och relativt få framgångsrika.

Samtidigt har den stora expansionen av den afghanska armén brottats med svåra problem. Graden av deserteringar har varit från hög till mycket hög, och betydande delar av den beväpning som har delats ut till armén har i stället

hamnat i talibanernas händer. Vid de tillfällen där afghanska arméförband har deltagit i operationer har det förekommit att soldater har spridit information om detaljer i operationerna som sedan hamnat i talibanernas händer. Förbanden är etniskt snedrekryterade, korruptionen är stor och bristen på läskunniga och pålitliga afghanska soldater gör att det är svårt att bygga upp en stabil kår av officerare och underofficerare.

Det är knappast troligt att målet att lämna över säkerhetsuppdraget till en väl fungerande afghansk krigsmakt kommer att kunna realiseras. Det är inte ens särskilt troligt att Karzairegimen kommer att överleva när ISAF nu närmar sig den punkt där man ska lämna Afghanistan. Det sannolika alternativet är ett intensifierat inbördeskrig mellan olika fraktioner.

För att en internationell insats ska vara meningsfull måste det också finnas rimliga utsikter till framgång. Insatsen i Afghanistan är inte en sådan. Ju längre vi stannar, desto mer riskerar vi att dras in i ett moras av gerillabekämpningsinsatser som kan vara i decennier och kosta det svenska försvaret miljarder som i stället kunde ha använts till en uppbyggnad av försvarsorganisationen i Sverige.

Sverigedemokraternas syn på Afghanistaninsatsen kan inte frikopplas från vår syn på den svenska försvarsförmågan generellt. Man bör vara medveten om att insatser utomlands ofrånkomligen kommer att ske på bekostnad av resurser till det inhemska försvaret.

Eftersom det svenska försvaret har reducerats såväl ekonomiskt som gällande antalet förband innebär alltför stora internationella engagemang att vårt eget territorialförsvar inte kan planeras eller övas. Varje självständig nation behöver ett existensförsvar, vilket Sverige i dag inte har. Vår primära målsättning bör vara att bygga upp ett sådant försvar för att möta framtida hot i vårt närområde, inte ett försvar dimensionerat för insatser på fjärran slagfält med oklara utsikter till framgång i det aktuella landet och till oklart gagn för Sverige.

Ett uttåg ur Afghanistan är enligt vår mening ofrånkomligt. För svensk del kan det ofrånkomliga uttåget lika gärna påbörjas under den lugna period som väntas inträda under skörden 2012. Den svenska insatsen bör successivt avvecklas helt, och inga fler väpnade styrkor bör befinna sig i landet efter november 2012.

Vår syn på biståndsinsatser i Afghanistan

Även om trupperna kommer att dra sig tillbaka är vår starka förhoppning att viktiga biståndsinsatser fortfarande kan vara kvar och göra nytta för befolkningen i landet. Till exempel har Svenska Afghankommittén verkat i landet i 30 år och klarat av att genomföra insatser innan några trupper fanns i landet. På grund av det instabila läget i Afghanistan och en oviss framtid är det i dagsläget dock svårt att förutse vilka långsiktiga effekter biståndsinsatser i landet de facto kommer att ha. Samtidigt är Afghanistan ett av de fattigaste länderna i världen och civilbefolkningen befinner sig i ett mycket utsatt läge. Sverigedemokraterna anser därför att en högre prioritering bör ligga på hu-

Fel! Okänt namn på

manitära insatser i Afghanistan. Då vi i vår budget föreslår ett kraftigt ökat stöd till UNHCR och humanitära insatser är vår avsikt att en del av detta stöd vid behov ska kunna riktas till att hjälpa de flyktingar som finns i Afghanistan och dess närområde. Under förutsättning att säkerhetsläget är sådant att organisationer i det civila samhället kan verka utan risker anser vi att även långsiktiga insatser riktade till de mest fattiga och utsatta i Afghanistan ska kunna fortsätta verka.

Däremot ser vi kritiskt på den utveckling som framgår i propositionen att det svenska biståndet ska anpassas efter åtaganden i Givarsamfundet att senast 2012 kanalisera minst 50 % av biståndet genom den afghanska regeringens system. Vi ställer oss frågande till att det i propositionen framgår att Sverige är på god väg att uppnå målet att kanalisera 50 % av biståndet via afghanska myndigheter. Samtidigt framhåller regeringen i samarbetsstrategin för bistånd till Afghanistan fram till 2013 att budgetstöd för denna period inte är aktuellt. I propositionen framgår det att få framsteg har åstadkommits vad gäller den afghanska myndighetens kapacitet att hantera ökade resursflöden. Det finns också rapporter om omfattande korruptionsproblem och pengar som forslas ut ur landet. För att biståndspengar ska kunna kanaliseras via den afghanska regeringens system måste bl.a. kraven mot korruption skärpas. Vi vill se ett bistånd som når fram till de mest fattiga och utsatta i landet. Det tror vi inte uppnås genom att biståndet kanaliseras via den afghanska regeringen. En av de mest utsatta grupperna i landet är kvinnor och barn. Insatser inriktade på hälsa och skydd för kvinnor och barn anser vi därför vara av vikt. Vi menar att regeringen inte bör gå vidare med att uppfylla målet om att kanalisera minst 50 % av det svenska biståndet via afghanska regeringen utan bör i stället prioritera humanitärt bistånd samt insatser via organisationer i civila samhället och då främst Svenska Afghanistankommittén. Inom ramen för att vi i vår biståndsbudget föreslår utökat stöd till organisationer i det civila samhället avser vi även att rikta en del av det till satsningar i Afghanistan.

Stockholm den 24 november 2011

Mikael Jansson (SD)

Julia Kronlid (SD)